

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dias Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Plassa del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Bros a.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

Recapte

Sa conferencia

des fii major d'En Maura

Ja sabeu que En Maura té es fii major, D. Gabriel, que és sortit una primera bona coin son pare. Fa anys que és Diputat, tèn un cap de llengo lo més travessadís i suc de cervell a l'uf, i llavò ben encaminat ferm envers Deu, l'Esglesia i la Patria. Vaja! és un fii que honra son pare i que porá esser bellament es seu successor. Ha publicades unes quantes d'obres d'història d'Espanya que valen a pes d'or, i ses seues campanyes polítiques i es discursos que ha tirats dins ses Corts i fora de ses Corts, l'acrediten d'homo d'Estat i no de casta petita i que té seny i tranc per manetar es timò de sa cosa pública. Ja es casat i per via de sa seua senyora es Comte de la Mortera.

Idò ara, es dia de St. Jusep, aquest Maura jove va tirar un discurs an es «Centre Maurista» de Madrid sobre sa questió del Marroc que ell ha estudiada a fondo, un discurs que ha commoguda s'opinió pública d'Espanya i ha preocupats de lo més es caporals que avui manetgen sa política espanyola.

Es qui varen compondre de que ell tirás tal discurs, no's creien que despartás tantes de ganes de sentir-lo; i com se'n temeren, ja no tengueren entrades i més de la mitat de sa gent que hi volia anar, hagué de romandre defora.

Aquesta conferencia o discurs versá sobre «Antecedents polítics i diplomàtics de sa campanya de 1909 i sa diferencia d'aqueixa amb sa d'ara».

¿Què va dir sobre això aquest fii d'En Maura? Comensá dient que volia desvanèixer sa creencia de que es Governants de l'any 1909 (es Govern que son pare presidía) son es culpables de s'actual campanya del Marroc. Per no haver funcionat ses Corts aqueis darrers anys, es Comte de la Mortera no ha pogut tractar aquesta cosa dins ses Corts. Això és lo que farà an aqueixa conferencia, defogint tot lo possible es comentaris personals i al·legant es documents oficials com a prova de lo que diria per que no li poguessen rebrotar ses seues testes. Descrigué es domini que Espanya posseia l'any 1909 a l'Àfrica i dona una relació de s'origen d'aquest domini, per fer veure que mai es nostros pares se volgueren aficar dins el Marroc.

Feu avinent que a tots es tractats anteriors a 1903 es Soldá o Emperador del Marroc se comprometia a mantenir s'orde i sa pau an es contorn de ses nostres plasses; pero que no hu cumpria mai. Devers l'any 1903 un cap de bandolina del Rif, el Roghi, s'ajocá prop de Melilla i hi mantenía s'orde, aturant ses kábiles de fer-ne de ses seues, i comensa a autorisar s'exploació de ses mines que s'hi troben. Pero an el Soldá allò no li va caure bé i l'any 1906 enviá un còs d'exèrcit contra el Roghi. A-les-hores pugén an es Poder es conservadors (febrer de 1907) i es Govern no's volgué aprofitar del Roghi, sino que tractá amb so Soldá Abdel-Aziz que's sarrains no'l porien sufrir per que el trobaven massa amic d'ets europeus. Es Governador Militar de Melilla escrivía an es Govern nostros que, si mos entenem amb el Roghi, tendriem pas franc fins a Zeluan; pero

es Govern li contestava que fés avinent an es representant des Soldá lo que passava per que hi donás cap. Aquí es soldá retira des contorns de Melilla aquell còs d'exèrcit, i es Govern nostros fa dir an es Soldá que aquells contorns no los pot deixar abandonats a ses kábiles sense cap ni centener, p'és perjuís grossos que donaven a l'Espanya. Per arretglar-ho, se'n aná a Tetuan es General Marina i es Representant diplomàtic d'Espanya, En Llavaria, a Rabat, a fi de que el Soldá cumpri ell i fés cumpir an ets altres es pactes establits damunt s'Acta Internacional d'Algeciras. A pesar de tot això el Soldá del Marroc deixá el Roghi alloure p'és contorns de Melilla, dedicant-se an es contrabándol d'armes. Amb tot això es Govern espanyol no poria estar mans fentes; estant-hi, hauria feta traició a Espanya. Per tota aquesta cosa ocuparem llavò la Restinga i Cabo de Agua.

I ¿que fa el Roghi a-les-hores? S'alsa sobirà del Rif, posant contribucions i fent-les pagar, i es kabilenys que no s'aturaven de fer bal·landines, uns a favor d'ell i ets altres cuantra. Es Govern nostros no's volgué aficar en tals lluites. Es Governador Militar de Melilla demanava més forses per porer fer cara a lo que's pogués estrevenir; això era sa derreria de 1908. Es Govern (En Maura) contestá que hi havia dos camins a prendre: que Espanya amb ses seues forses posás orde dins el Rif directament o que acudís an el Soldá per que n'hi pesás. Amb això el Soldá jano era NA'bdel-Aziz, sino N'Ha-fid, es Soldá actual. Per lo que pogués esser, es Govern feu dir an el General Marina quines altres forses eren mester a Melilla per estar previnguts, i d'altre vent envia a Fez es diplomàtic Merry del Val a veure si arretglaven la cosa amb so Govern Imperial marroquí, que mos sortí amb s'exigencia de que a l'acte, sense cap espera, ses nostres tropes se retirassen de la Restinga i de Cabo de Agua; i Espanya no hi estigué conforme mentre no's fos restablít s'orde i sa pau p'és contorns de Melilla, cosa que no's demostrava gens dispost a fer es Govern Marroquí.

A tot això s'afegia sa complicació de que moltes d'aquelles mines del Rif les explotaven francesos; aqueis feren avinent an es Govern Espanyol, que, si no los garantia i assegurava s'orde, acudirien an es seu Govern, a França per que los ho garantis, ocupant militarment el país. Aqueixes amensasses feu es mateix Govern de França.

Aquí es Govern Espanyol, per fer cara an aqueixa complicació i salvar s'honor d'Espanya, demana an es Consei d'Estat autorisació per un crèdit de tres milions de pessetes per adquirir material de guerra; i es Conseiers lliberals s'hi oposaren per crear conflictes an es Govern, i la Prensa contraria va dir que es Govern amb allò volia conquistar el Marroc.

Amb això vé s'investida des cabilenys, dia 9 de juliol (1909), contra Espanya, que era es cas que es nostros Govern havia previst la derreria de 1908. ¿Poría Espanya recular i fogir davant s'estol de bandetjats del Rif?

Aquí es Comte de la Mortera va lletgir ses instruccions que es Govern havia enviades oportunament an es General Marina, que eren: Que lo primer havia de tenir aplegats ets elements

de fortificació i transport; que just s'ocupassen es punts indispensables i tots ran de mar per porer-los proveir fàcilment; i que no anassen a cercar s'inimic terra endins, tota vegada que s'honor des nostros exèrcit quedava prou garantit ocupant just aquells punts més necessaris i estratègics.

Aqueixes instruccions des Govern an es General Marina s'ampliaren amb s'ocupació del Gurugú, i es Govern nostros declará que amb això estava conseguit s'objecte de sa campanya, i en feren festa a Madrid.—Pero llavò succeí s'ocupació de Zeluan; i es Govern, com ho va sebre, demana an En Marina quines raons havia tengudes per ocupar Zeluan sense haver-lo autorisat per això es Govern, tota vegada que tal ocupació engrandía massa es radi d'acció que Espanya hi hauria de desplegar. Es General Marina contestá que havia ocupat Zeluan per que hu havia considerat necessari per castigar s'inimic; i es Govern li va remetre que malavetjás no sortir mai de ses instruccions que tenia, i que ja que era a Zeluan, que conservás s'Alcassaba, posant-la en condicions de defensa.

Mentres es Govern d'En Maura obrava així, republicans, socialistes i lliberals demanaven tots plegats que s'obrissen ses Corts i que es Govern e-hi explicás què era lo que volia fer an el Marroc. S'obriren ses Corts i En Maura hi contestá que es Govern sols volia actuar pacíficament an el Rif, considerant moltsecundari es problema militar. Pugen llavò an es Poder es lliberals i En Perez Caballero hagué de contestar a s'Embaixador del Soldá lo mateix que es Ministre d'Estat conservador N'Allende-Salazar havia contestat.

I ¿què feren es lliberals a-les-hores, essent Poder, ells que abans d'esser-ho deien que no sabien que hi havia de fer Espanya an el Marroc? Lo que feren, s'aficaren Rif endins cap an el Kert, seguint sa campanya comensada. Mos trobam a l'any 1914, i encara no han presentat es Governants lliberals ni un document que explic sa campanya que Espanya feu an el Marroc l'any 1911. Apellen an es sofisma, a a s'enganaia de dir que sa campanya de 1911 va esser sa cova, sa conseqüència de sa de 1909, això és, que si es conservadors no haguessen ocupat Zeluan, es lliberals no haurfen hagut de seguir endavant. I per explicar sa campanya de 1913 encara se fan més embuis i embolics.

Amb això passá es Comte de la Mortera a parlar de lo que succeí l'any 1912. Firmat es tractat franc-espanyol, se va dir que's tractava d'una obra de pau, pero resulta que no hem sentit parlar més que de recompenses i d'ascendir aqueix i aquell altre.—Retregué es Comte de la Mortera ses paraules d'En Moret de l'any 1909, quant increpava es Govern conservador cridant per que aquest feia guerra an el Marroc. Llavò es Govern conservador va parlar, va contestar. Aquelles paraules vendrien bé ara que ni es lliberals ni es Govern d'En Dato, que diu que segeix es quest des Govern anterior, han badada boca, de manera que no sabem per que se feu sa campanya de 1911 ni sa de 1913 que encara segueix.

¿Per que callen ara es qui mogueren tant d'escándol l'any 1909?

Així acabá es seu discurs es Comte de la Mortera. No hu volgué sebre

ses mans-belletes que li feren com acabá; es periòdics tots en parlaren llargament i lo meteix tots es centres polítics i no polítics de Madrid i fora de Madrid; uns fent-ne grans alabanses, altres criticant-lo per massa atrevit i afuat. Es Ministres actuals i es capspares lliberals se son aplegats una partida de pics per parlar-ne d'aprop, veient-se tan seriament compromesos i tan mal ferits amb sa partida de coses que En Maura jove ha enflocades an es públic, tan greus i tan trascendentals per Espanya.

Sobre tot, es polítics lliberals i es conservadors que se fan ses sopes amb aqueis grans belitres, tendrán mal os que roegar amb aquest Maura jove.

No res, ja hu veurem En Gelat a on s'ajeurá.

Pobre d'Espanya, si Deu no hi alsa la má amb aquest cocòrum que lliberals i conservadors bordissencs han armat, per motius tan lletjos, que no's poren dir de lletjos que son, pero que's veuen a la llejo.

Ventim

¡Quin grapat de noninguns!

P'és socialistes de Lluchmajor parlam, que duen tots un dimoni a cada cabei contra tot lo que fassa gens d'olor de Deu o de Relligió. De manera que ells son molt més impiós que no socialistes; per això fan moltes més obres d'impiedad i d'odi a Deu i a ses coses de Deu, que no obres de socialisme. De manera que, més tost que missatges són uns merda-caners d'En Barrufet. Així hu demostraren diumenge passat, que és fresc. I ¿quina vos pensau que la feren aquells grans carronyes? Idò feren sortir una fuia d'aquell paperango indecent que, per esser mentider en tot, s'anomena *La Verdad*; i an aquella fuia l'empastissaren amb una vomitada pudenta i verinosa escrita d'un dimoni en carn humana que ja fa temps que se'n aná a l'altre mou, nosabem com, un tal Ramón Chies, que publicava aquell altre paperot infernal, *Dominicales del Libre Pensamiento*. Si, aquell mal-aventurat vomitá un sens fi de barbaritats, infamies, mentides i canallades contra es sagrament de sa Confessió que posá es mateix Deu com un acte es més gran de sa seua infinita Misericordia, per que se poguessen salvar es pobres pecadors. Aquest sagrament és lo que desbarata més sa potranca a Satanás per que milions d'animes que ell sense sa Confessió les se'n poria dur i les se'n duria bil·lo bil·lo a l'infern, ara li escapen de ses seues arpes anant-se'n a confessar. Per això és que Satanás fa flamada contra sa confessió, i per això mou tots es seus merda-caners com En Chies i es socialistetxos de Lluchmajor a bramir i a tirar cosses i alsades de cul cuantra es sagrament de sa Confessió; per això aquella mala ànima d'En Chies feu aquella vomitada tan feresta contra sa Confessió. I es socialistetxos agafen aquella bruticia, n'empastissen es paperengo socialista, i se'n van diumenge passat a repartir aquelles fuies infernals davant l'esglesia parroquial de Lluchmajor a la gent que sortia de l'Ofici. Sa questió per ells era ofendre es sentiments cristians des Lluchmajorers; sa questió era pegar aquella alsada de cul contra l'Es-

glesia, per fer befa de Deu i de sa Religió de Deu.

¿Què hem de dir de ses mentides, asades, toixarrudeses i barbaritats des malaventurat d'En Chies contra es sacrament de sa Confessió? Sols mentint com l'ànima de Judes se poren dir aquelles horribles blasfèmies, aquelles desvergonyides falsedats contra sa Confessió.

Venturosament aquí a Mallorca tots mos coneixem, i tots sabem sa vida i miracles des qui fan guerra a sa confessió, des qui no s'acosten mai per res a cap confessorari. Son es contraris de sa Confessió es qui donen es major contingent an es presilis, an es bordells, a ses cases de joc, a tots es xiubius de perdició i de perversió. També sabem que, sin'hi ha qualcún que's confessa i no fa lo que hauria de fer, és que no observa lo que es Confés li ensenya, és que no segueix es camí que es Confés li dona.

Aquí a Mallorca sab tothom que, si n'hi ha que's confessen i així mateix segueixen fent mala vida, fent coses que no pertocuen, es perque se confessen malament, perque no's confessen així com mana sa llei catòlica, així com sa raó natural dicta, perque abusen de sa confessió. I una institució es responsable de s'us recte que se'n fassa, no d'ets abusos, no des mal us. Si confessant-se bé, en resultaven inconvenients, en resultava cap mal, d'això porien fer responsable sa confessió, d'això tendria la culpa sa confessió. Pero ¿a on son ets inconvenients que pot dur una bona confessió, una confessió ben feta? ¿a on és es mal que pot venir d'una confessió ben feta? ¿Que no és capaç de dir-ne ni de senyalar-ne ni un ni mig cap anti-clerical, cap socialistetxo de Lluchmajor ni fora de Lluchmajor?—I una altra cosa encara: ¿n'hi ha cap des qui's confessen bé, que fos millor si no's confessava? Es tan evident que no n'hi ha cap cap que sa confessió ben feta li sia un mal i no li ajud a esser millor, que qualsevol inimic de sa confessió, si té gens de seny i sab gens que's metgenca i vol parlar amb iraquesa, tindrà que confessar que és així com noltros deim: que sa confessió

ben feta no pot fer mal a negú, sino molt, moltíssim de bé; sols Deu del cel e-hu sab es bé immens que fa per tot arreu.

Sols se pot combatre sa Confessió contant senaiades i carretades de mentides, que és lo que fa aquell gran noningú d'En Chies, Deu l'haja perdonat.

Vetaquí una mostra de ses mentides i calumnies que posa En Chies an es sacrament de sa Confessió: diu que és un desbarat tan gros i tan gros es confessar-se perque així es confés sab tots es secrets des qui's confessa, no ja es secrets de conciencia, sino tots es secrets de sa casa des penitent, allà on aquest té es doblers, allà on té tal document o tal joia o objecte ben gelós; i que d'aquí resulta que llavò es confés s'entén amb qualque companyia de lladres i diu an es lladres a on aquell penitent té totes aquelles coses, i es lladres se'n hi van a pegar-li un salt a tal penitent i li roben aquelles coses, i llavò el pobre no sab com és que es lladres les hi han sabudes afinar, i és que ell e-hu va dir an es confés. Això diu En Chies! ¿S'és vist mai res més canalla, més barbatxo, més toixarrut, més criminal que aqueixa manera de mentir i de calumniar sa confessió? Ment tan alt com és qualsevol que diga que mai cap confés ha fet res de tot això que s'embolica aqueix Chies: ¿Que no son capaços tots es socialistes de Lluchmajor ni de fora-Lluchmajor de citar cap cas que haja succeït de que un confés se'n sia anat a demanar an es penitent a on té es doblers ni joies ni documents secrets que li pertenesquen? ¿Que no son capaços de citar cap cas de que cap confés se'n sia anat a cap lladre a destapar-li cap secret de confessió, amb lo qual es lladre haja pogut anar a fer cap robo?

Això son ets arguments, això son ses raons que donen ets anti-clericals contra sa confessió: raigs de mentides i calumnies i falsedats amb tota sa poca alaxa, amb tota sa desvergonya del mon. Per qualque cosa son misatges i merda-caners d'En Barrufet, Pare de sa mentida, assassi i mentider des que Deu principià el mon-

que la veges de prop i l'hages experimentada de prim compte.

—Ja estic content, diu En Bernadet, de sentir aqueixes comedacions, perque supòs que sa portalana no m'engana gota.

—Sa portalana, diu sa geneta, no ha enganat negú mai. Aquí pot venir un al'lot de mamella i tot, i no l'enganyem de res de res.

—Bono! diu En Bernadet. I, si no és massa preguntar, ¿com e-hu haariem de fer per porer veure la princesa Aineta? Perque jo, si la cerc, es per veure-la i per qualque cosa més!

—¿Vol dir, diu sa geneta, la mos voldràs prendre per fer-la Reina?

—¿Per aquenses! diu En Bernadet. Pero entenguem-mos: jo per dir res, primer l'he de veure i he de tocar amb ses mans que ella és s'al'lota més garrida, més llesta i més xaravel'la de baix de la capa de Deu.

—Bono! diu sa geneta, jo aquí nomès som sa portalana. Jo lo que faré será cridar Na Passa-vents, que és sa cambra major de totes i que passa ses ordes i ses comandes que li donen d'un vent i altre.

I encara no va haver dit això sa geneta, com enverga remeulo, i crit de: —*Passa-Vents!* que tot allò resplandí, i En Bernadet se pensava tot d'una que era una llanseta que li era entrada per una oreia acorant-se dins es cervell, tan fort i esglaiós fou aquell remeulo.

Pero encara es remeulo resplandia dins es cervell d'Ea Bernadet com se sent *rruuu!!!* i se presenta una rata saiarda amb uns mostetxos ben afilats i uns uions com a brasetes de foc.

—¿Qui és qui me demana? diu sa rata saiarda.

—En Bernadet fii de Rei, diu sa portalana, no sé que és que vol de la princesa Aineta.

I sa portalana se gira an En Bernadet, i ja li diu:

—Hala, Bernadet! Això és Na Passa-Vents, sa cambra major de la princesa Aineta. Ja pots esser partit a dir-li coses, que massa hu deus sebre que negú fa ses gloses més avengudes que s'enamorat.

En Bernadet n'estava amb sos cabes drets de tot allò que veia i sentia.

No se'n poria avenir gota d'aquella geneta tan destravada de llengo i d'aquella Passa-Vents, que encara hu pareixia més desinvolta que no sa geneta.

Així és que tot d'una romanguè es pobre al'lot tot estafaril'lat, sense sebre embarbollar paraula, fins que a la fi se va porer treure aqueixa.

—Jo lo que voldria, si pot esser i no he de donar massa enfis, veure la princesa Aineta.

—¿Ai veure la princesa Aineta? diu Na Passa-Vents. ¡No deu anar a vistes una princesa tan bufarella i tant de cap de brot com ella!

—Si no hi ha llivell de veure-la, diu En Bernadet, me'n hauré d'estrènyer es cap i tornar-me'n per aquí on som vengut!

—Bono, diu Na Passa-Vents, si és ver que tu ets En Bernadet fii de Rei...

—Tan ver com que han dita missa avui! diu En Bernadet.

—Res, diu Na Passa-Vents, jo hu aniré a dir a son pare; i son pare ja parlarà.

Dit i fet aquella rata saiarda pega fua per endins, i al punt senten *rruuu!!!* que semblava que tot lo mon se'n venia, i zas! compareix un ratot disforjo amb sa mateixa rata saiarda.

—¿Que vols de mi, Bernadet? diu aquell ratot.

En Bernadet estava tot esglaiat, sense eima d'embarbollar cap paraula, de tant de nou que tot allò li venia.

—Sobre tot! pensava ell. ¡Veiam que arribará esser tot això! ¡Sa portalana una geneta! ¡sa cambra major una rata saiarda! ¡son pare de la prin-

cesa Aineta un ratot! ¿Que farem, Bernadet? ¡Ja és cosa d'anar uis ben espolsats, i encara no sé si'm bastará!

—Hala, Bernadet fii de rei! diu es ratot. ¡Parla! que Cristo parlava i estava en la creu! ¿Què vols de mi o de negú altri d'aquesta casa?

En Bernadet a forsa de forses arribá a dir.

—Jo, per dir-ho així com és, venia per veure si'm deixarien aluiar una micoia la princesa Aineta per veure si és ver que és sa més garrida, sa més llesta i sa més xaravel'la de baix de la capa de Deu!

—Per tal la tenim! diu es ratot; peré per mostrar-le't, s'és mester que sa mare hi consenta.

—¿¿com e-hu hauria de fer, diu En Bernadet, per que sa mare hi consenta?

—Això és ben bo d'arretglar! diu es ratot. Mira, Passa-Vents, ¿depressa a dir a sa senyora véia que aquí hi ha En Bernadet fii de Rei que demana per veure la princesa Aineta.

Aquí Na Passa-Vents torna pegar fua cap per endins, i al punt ja senten *rruuu!!!* un estabó ferest, i zas! ja torna Na Passa-Vents amb una altra ratota, pitjor que es ratot, i quesa rata saiarda.

—¿Qui és que'm demana a mi? diu sa ratota.

—En Bernadet fii de Rei, diu es ratot, demana per veure es nostro tesor, la princesa Aineta! ¡Veiam que hi dius tu!

—D'això n'haurem de parlar d'asseguts! diu sa ratota. Primer hem de sebre quines son ses teues intencions, Bernadet!

En Bernadet estava tot estafaril'lat, sense eima d'embarbollar ni mitja paraula com se veia davant tal enderivell: es ratot, sa ratota, sa rata saiarda i sa geneta.

—¡Ara hu he de veure, pensava amb ell mateix, com acabarà tot això amb tant de ratur com Deu haja vist! ¡Ara hu he de veure què será princesa Aineta! ¡Ara hu he de veure si será una rata també! ¡Sa cambra una rata! ¡son pare una rata! ¡sa mare una rata! ¡Que'm tirin d'una passa si ella també no és una rata! Perque veiam! sempre he sentit a dir que *es tests assemblen a ses olles!*

Aquí sa ratota veient En Bernadet tan embabaiat i que no arribava a badar boca, li arribá a dir.

—Pero bé ¿que estás amb noltros o amb sa pare? T'he dit i te repetesc que mos digues quines son ses teues intencions!

En Bernadet a la fi badá boca, i va dir que hi anava per veure si la princesa Aineta era lo que li havien dit que era: s'al'lota més garrida, més llesta i més xaravel'la de baix de la capa de Deu; i que, si era tot això, ell venia per casar-se amb ella a fi de que son pare el fés *s'Hereu de la Corona* perque hi havia de fer es fii que des cap d'un any i un dia s'hi presentás casat amb s'al'lota més garrida, més llesta i més xaravel'la.

Ara veurem dissapte qui vé, si Deu ho vol i Maria, lo que digueren es ratot i sa ratota i tot s'altre endiumenjat de la princesa Aineta amb En Bernadet.

(Seguirá).

JORDI DES RECÓ

DE TOTES ERBES

La prinsesa Aineta

(Segueix)

Idò heu de creure i pensar i pensar i creure que, com va fer set dies que En Bernadet se'n anava camina caminarás cap a llevant, assetsuaxí troba una parefota que taiava es camí.

Mira qui mira ell si hi afinaria cap niu d'aranya, en guipa un de ben gros dins un forat de sa paret. E-hi puny una mica i al punt zas! surt un aranyot com una mel'la.

¿Que fa En Bernadet? Fa botir s'aranya des niu, l'esclafa, l'esmicola ben esmicolada, mescla aquell miquim amb sa polsina de p'en-terra, i se posa a tirar-ne an aquell niu d'aranya.

¿Que me'n direu? Ell de cada vegada que hi tirava d'aquella polsina, aquell niu s'aixamplava s'aixamplava.

Al punt ja hi va haver un bon forat; i En Bernadet ¡bones grapades d'aquell polsina devers aquell forat! i aquell forat ¡torna qui torna gran i gran!

No hu volgueu sebre: aviat En Bernadet ja s'hi pogué enfonyar.

S'hi enfonya tot generós i troba una mina que tira per endins.

No vos ho cregueu que En Bernadet se retrgirás ni que's peu li tornás arera, sino tot lo contrari, ben atacat mina endins!

I per endins i per endins, fins que topa a una porteta, i *toc toc!* an aquella porteta.

—¿Qui és? diu una veu de part-dedins.

—Deu i noltros! diu En Bernadet.

—¿qui sou voltros? diu sa veu.

—En Bernadet fii de Rei,

—Ben arribat sia idò es fii del Rei.

Amb això s'obri de pint en ample aquella porta, i En Bernadet se troba davant una geneta ben mostetxada amb un pel ben arrissat i uns uis que par que li haguessen de botir de badats que les tenia.

Bè hu poreu creure que li vengué de nou ferm an En Bernadet com se veu aquella feristea davant! Així mateix per criansa li donà es *bon dia i bon any*, que sa geneta admeté ben xelesta, i li diu:

—¿Que vols jo Bernadet! de sa portalana?

—Vol dir sou sa portalana d'aquí vos? diu En Bernadet.

—Per ella me tenc, diu sa geneta.

—Idò, diu En Bernadet, jo venia a veure si és ver lo que m'han dit.

—¡Tantes coses poren haver dites an es fii del Rei! diu sa geneta. Sobre tot, explique't una micoïna més, si vols! veiam si sa portalana te sabrá donar sa claricia.

—Idò, diu En Bernadet, m'han acusat que aquí hi ha la princesa Aineta, que diuen que és s'al'lota més garrida, més llesta i més xaravel'la de baix de la capa de Deu.

—Per tal la tenim aquí, diu sa geneta. I crec que tu la hi tindrás a's dia

—¿Que me dius? diu En Monseriu.
—Lo que sents! diu En Mendai. Jo n'estic com un beneit.

—Però bé, diu En Monseriu, i s'escriptura que feren com les donaren sa part?

—¿Si avui en dia no hi valen escriptures? diu En Mendai.

—¿Que no és feta de mà de notari? diu En Monseriu.

—Crec que no! diu En Mendai. Ja sabs tu quin era l'Amo véi: un homo de l'antigüeta, que anava amb so cor damunt sa mà; i ¿què s'havia de creure que sos fiis fessen mai aquesta!

—Ell mentres sa Madona tenga s'escriptura! diu En Monseriu.

—¿Que farà? diu En Mendai.

—No porán fer res aqueis desagrafts des seus cunyats! diu En Monseriu.

—¿I si neguen sa firma? diu En Mendai.

—¿I los mires capaces tu? diu En Monseriu.

—Homo, diu En Mendai, s'interés és mala bestia.

—¿I que no hi devia haver testimonis? diu En Monseriu.

—¿I si les compren? diu En Mendai.

—¿Que serán el dimoni per comprar? diu En Monseriu.

—Així hu diuen males llengos! diu En Mendai.

—A un homo que se ven, li taiaria es coll, i fora aclarir res pus! diu En Monseriu.

—Si hu feien així, s'hi mirarien més a fer una polissonada! diu En Mendai.

—I es cunyats de sa Madona ¿que no tenen entranyes? diu En Monseriu.

—Sí, de tigre però! diu En Mendai.

Sobre tot! sobre tot! Mala llana té's porc, que tot son serres! Ell així mateix s'és mester esser-ho molt taianassos per fer aquesta a una dona tan bona donal!

—Però ara, diu En Monseriu, te gos de messions que ella, fins i tot en sebre-hu, no demostrará tenir-ne gens de malícia d'aqueis polissonos; i, si li vessen dins es cor, manco.

—No me'n admiraria gens! diu En Mendai, perquè és una santa sa nostra Madona, una santa...!

—Creurás, diu En Monseriu, que diria mentides si digués que l'haja vista mai enfadada?

—I jo per lo mateix, diu En Mendai. Un homo que cau amb una dona com aquesta, té un paradís a ca-seua.

—¿Sí, que dius ver! diu En Monseriu.

Amb això aquells dos bons pitots, arriben a sa llaurada, i enrenguen la cosa per llaurar, i hala qui hala a fer solcs i més solcs; i ¡bones cantades darrera es parei!

XIV

I va esser ver lo que deien. Ets amos de So'n Tafona, de Sa Teulera i de So'n Polleta varen tenir cara de presentar-se a So'n Rossinyol i dir a sa seua santa cunyada que de lo que hi havia allà los ne tocaven tres quartes parts; i que, si no los ho donava a les bones, los ho donaria a les males.

I negaren ses seues firmes, i s'escriptura que havien feta amb son pare, i compraren es testimonis i mogueren plet a N'Aina-Maria; i a forsa d'untar ses corrioles, en sortiren amb la seva: N'Aina Maria les hagué de donar tres quartes parts de tot lo que hi havia a So'n Rossinyol.

Els Amos de So'n Fil-d'or d'aquesta se'n anaren a l'altre mon, tan avall los va caure es nou soscaire de sa seua fia i des seus nets.

¡Pobre Aina Maria! Ella en ses jovintuts tan regositjada, tan feta a sa ventura i gaubansa, que tot eren camins de roses i aires perfumats d'amor i tendresa per allà on anava; i ara perseguida de tanta de fortuna i dissort, petxucada a l'uf de trabais, congoixes i desgracies.

¡Quant es bona veritat que Deu permet que sa virtut siga en aqueix mon avorrida de vegades i maltractada per que se purific i s'enfortesca, lo mateix que es cer que, a forsa de martellades i de passar-lo per foc i aigo freda, pren un trempe que llavò no hi ha res tan fort ni tan granat.

¡O si l'Amo'n Miquel, al cel, sia ell, hagués badats els uis, moltes de vegades, les hauria tornats aclucar tot d'una per no veure ses coses que feien es seus germans contra sa seua dona i es seus infants; però sempre hauria plorat d'agraïment envers de la seva muller benivolguda, que s'és demostrada una dòna, que per mi es una semblansa viva de lo que son ets àngels del cel: tot gallardia, claror i magnanimitat. Garrida i forta: vetassí lo que és estada sempre sa fia d'ets Amos de So'n Fil-d'or.

¡Quin altre mon seria aqueix si totes ses dones fossen com ella!

XV

¡Jesús que ha mudat So'n Rossinyol! Es una casa nova.

Es fiis de l'amo'n Miquel que en gloria sia, ja son grans: es major ja té vint i tres anys, ses dues al·lotes una vint i un, i s'altra devuit, i es darrer ara n'ha fets setze.

¡Quina llocada tan avenguda! So'n fiis de sos pares, i está dit tot...

I sa Madona que se conserva tan forta com sempre... No és que no n'haja tengudes de penes i de soscaires; però amb tanta de fel com ha haguda de beure, tengué la bona sort de sebre-hi mesclar sempre una casta de mel que no'n fan ses beies d'aqueix mon i que en ratja ferm ferm un brescam meravellós que's diu l'Eucaristia; i per aquesta raó sempre ha tenguda sa boca dolça.

Molts n'hi ha haguts que la volien per esposa; però ella amb bones paraulles los ha fet avinent que *un sol Deu i un sol marit* i que trobava que en duia prou de feix amb una casada que havia feta, i que no hi volia tornar a jonyir-se an es jou del Sant Matrimoni, perquè venerava massa sa memoria d'En Miquel i estimava massa es seus fiis per haver-los de donar padastre.

I eren bons partits es qui s'hi oferien, i l'haurien tret de mal-de-caps perquè a les hores tenia mal sortir de dins s'encallador a on l'havien tirada es seus cunyats; però tot és estat debades. No li han pogut treure des cap que, si es còs de l'amo'n Miquel és mort, no hu és sa seua ànima; i, com ella de lo que estava més enamorada era de s'ànima, per assò és que no se dona per viuda i conserva toia s'amor des dia de ses novianses.

Durá un parei d'arrendaments que vengueren mals anys ferm, i havia de treure tots es biaixos i es pedás encara venia just; però la dona era desperta i hu duia tot de lo millor.

L'haguésseu vista haver-les ab missatges i mercaders, de quina manera les calsavá just. Ell no l'enganaven ni d'una maia.

I ja hu crec que no'n tenia gens de son es dematins ni es vespre, en temps de messes sobre tot. Vos assegur per cosa certa que hi feia mal espigolar darrera ella.

No és que fos gens avara; però no volia deixar perdre res, perquè havia d'omplir moltes de boques buides i s'era mester anar alerta a fer roïssos.

Però no vos cregueu!... es pobres la coneixen per donadora i mai los diu: *Deu vos do remei.*

¿I que vos pensau? Ell tant ets al·lots com ses al·lotes saben bona lletra; perquè a elles les posá a costura i varen aprendre tot lo que importa que sápigá una madona; i ells anaren a escola, i fins que saberen de lletgir i d'escriure i comptes no se'n deixaven. Bé, que no més se'n deixá es major, perquè es darrer era afectat d'estudiar i jugava amb capelletes, i a-les-hores

caplleva per Ciutat devers es Seminari i prompte se posará sa *capa de Sant Pere*¹

I de ses al·lotes que en direm? Sa més gran, p'es seu gust, serfa dins un convent de monges, perquè, si bé és alegre i divertida amb ses persones de molta de confiança, sempre va uis baixos; i es seus divertiments son lletgir, ses hores que tenga de lleguda, llibrets d'aquells que pareixen dictats de xerafins, i duen unes coses del Bon-Jesús que un li agafen ganes de morir-se i anar-ho a veure.

Sa segona i sa darrera ja no són lo mateix, perquè, si bé són bones al·lotes ferm, no miren tant en-terra, i a son temps perillen carregar-se la creu del sant matrimoni.

I es major que ja's cuida de casi tot, i més de mig-comanda; i no estará molt a aplegar-se, si Deu ho vol i Maria, amb una al·lotella que no se'n passetgen gaire de tan destres per totes ses passades d'una dona de ca-seua.

¡O si l'Amo'n Miquel que Deu tenga, tornás an el mon!... no hi cabria de goig aquell homo.

XVI

¿Sabeu aquells dos missatges que venint de la vila s'escobletjaren d'aquella manera quant sa madona Aina-Maria era fadrina? Idò a les hores, retirant-se de sa feina hora baixet, amb una xeixentena d'anys a s'esquena i acalats de tant de gratar terra, esmolen sa garrova conversa qui conversa:

—Te'n recordes, diu En Queberbes, d'aquell sementer que íeren un vespre p'es camí sobre sa Madona de So'n Rossinyol quant només era N'Aina-Maria de So'n Fil d'or.

—No me'n parles! diu En Babalei, que no sé quantes de vegades e-hi he pensat.

—Mira, diu En Queberbes, si mos ho haguessen hagut de dir que aquesta Madona la correria tant.

—Ja tens raó! diu En Babalei. Però ella és estada el dimontri! De fortuna bé n'ha correguda; però el Bon-Jesús no desampara mai es qui fan bonda: al cap i a la fi s'és tornada posar allà on estava.

—Aqueis cunyats seus no's tractar en gota, diu En Queberbes.

—No, que-miscle! diu En Babalei, però del seu s'és pagat. Jo sempre hu dic: Deu té ses corretjades llargues, i *tal farás, tal trobarás.*

—Assò és lo que passa an el mon! diu En Queberbes.

—I lo que passa sobre tot an ets Amos de So'n Tafona, de Sa Teulera i de So'n Polleta, diu En Babalei.

—Par que siga un cástic del cel lo que les ha succeït! diu En Queberbes.

—De manera que hu és! diu En Babalei. Considera sa carrera que ha correguda es de So'n Tafona. Aqueix homo no tenia associament mai: com més tenia, més volia. Ell va esser la causa de sa que feren a sa seua cunyada; i ara es seus fiis son sortits uns tudes que no han fet més que dar-li mala vida i escampar tant com han pogut. I a's dia que ell badai, tot e-hu vendrán. No n'ha tenguda alegria de lo que va prendre a sos nebots.

—I es de sa Teulera que no és estat gaire més sortit! diu En Queberbes.

—¡Germanets! diu En Babalei. No ha tengut fii ni fia, ni esperansa.

—Idò ara damunt ses unces e-hi pot... ja m'entens! diu En Queberbes: perquè ¿què és un matrimoni sensa infants?

—Una cosa més trista qu'un monestir, diu En Babalei. Ets infants son s'alegría d'una casa. I gos messions que donaria tot quant té l'Amo de sa Teulera per un infant.

—I jo que le hi he sentit dir mil vegades! diu En Queberbes.

¹ Això és, prendrá tonsura i se vestirà d'hàbit talar o sacerdotal. A Manacor vestir-se d'aquest hàbit se diu *posar-se sa capa de St. Pere.*

—Per assò, lo que no és de bon just! diu En Babalei.

—No fa profit, i foris, diu En Queberbes. Conta a So'n Polleta com se troben també.

—Que fan llástima! diu En Babalei.

—Si, creu-ho! diu En Queberbes. Ell 'par que s'hi haja pegat l'op-volant an aquella casa! Un després s'altre, tots se son morts de malaltia llarga.

—No més queden es dos veiets! diu En Babalei!

—Assò sí que hu és com un cástic veure morir tots es seus fiis! diu En Queberbes.

—¿No t'ho dic jo? diu En Babalei, s'és mester esser cegos per no veure-hu; perquè, si un després de tot assò, llavonses gira ets uis a So'n Rossinyol, veu aquella casa que torna esser lo que era abans.

—Lo mateix que si no los haguessen presa mitja dècma! diu En Queberbes. Se'n dugueren una mala estocada com varen haver de fer partions de bell nou; tengueren males anyades, anaren un poc terra-tròs; però aquella Madona en va sebre sortir amb bon nom.

—I tant! diu En Babalei. Conta tu una viuda dur una possessió tant de temps, pujar aquella niarada, donar carrera an es darrer, fer aquella monja...

—¿I que ja s'és tancada de tot? diu En Queberbes.

—Així hu vaig sentir contar l'any passat, diu En Babalei.

—I ha casat es major i sa fia segona, diu En Babalei.

—I feren un partit de primera tots dos, diu En Queberbes.

—Aquella dona no hi deu quebre de gaubansa, diu En Queberbes. ¡Sobre tot amb so fii capellá, ella que és tan devota!

—I me digueren que s'hi retirava a la vila amb so capellá? diu En Babalei.

—I jo que hu crec! diu En Queberbes. Era lo més natural.

—Ja és estada una pobila aquesta madona! diu En Babalei.

—Que per mi, per fer-la, diu En Queberbes, triaren tot es bri. Perque ell no'n té cap no de tara! De tot es nostre temps jo no'n conec cap que li arrib ni s'hi puga comparar.

—¡Ditxós homo que la tengué per dona! diu En Babalei.

—Ditxosos fiis que la tenen per mare! diu En Queberbes.

Amb això aqueis dos homonets arriben a la vila i cadascú pren per son vent.

* *

I noltros, lectors ben volguts, podem fer lo mateix perquè ja sabem tot lo que mos interesava sebre de sa Madona Aina-Maria de So'n Rossinyol i de sa seua llocada.

¿No és ver que aquesta pobila de So'n Fil d'or no sortí gens esgarrada, com solen sortir de vegades es pobils? ¿No és ver que és estada sempre una dona de primera de primera?

Si no deis que sí, vos enfloc un altre sermó més llarc que no aqueix, i... está fet de voltros.

PAU FORA-EMBUIS

Desenganys

L'Infantesa i l'Ignocencia ni recorts nos han dexat; del jovent les alegríes venen, lluen i se'n van.

Quant l'estel de l'Esperansa hem seguit ab tant d'afany, si una fossa nos ensenya, si la mort tant sols trobam,

passau, hores de tristesa! passau, hores de combat! portau-me'n a l'altre vida d'etern goig i eterna pau.

BARTOMEU FERRÀ.

Un Miserable

No'n troben a cada passa, i manco avui en dia que tot hom vol bufar tan amunt, d'homos més miserables que En Pelut, un ricot que a's mig de sa baldó se morí de fam.

Es un doblerer de cap de brot, que no va vestit ni un sant remei, i que no menjalper no gastar. A un doblere li fa cent nuus i per una treseta el durien a fer s'uiastre esbrancat tres hores seguides.

Es un fadrí veiaro, que, si no s'és casat, no és estat per no trobar dona, perquè ses dones, com sabeu, per donar aquesta passa, están sempre amb un peu alt; sino per no haver-la de mantenir.

Des seu vestit s'és perduda sa fe de *baptisme*, no s'és pogut aclarir ane quina època perteneix. Du un capell de llana, que se suposa era des padrí, i que, com si volgués fogir de damunt aquells cabeis, criats sense politxo, va comensar a estirar-se a poc a poc per amunt, fins que ha arribat a prendre sa forma de un colador de café. Sa camia, verge de bugades, se creuen si per temps va ésser blanca; pero avui pareix sa paleta d'un pintor, de tant d'engrut i cerol com du; es jac i es calsons semblen talment un mostruari de sastre, per ses robes de diferents colors que han servit per apedassar-los. Ses sabates que du, es qui tenen sedes, encara que siga an es janer, poren anar a cercar-hi pols de maig, amb sa completa seguredat que n'hi trobaran.

Ma's vicis que costin doblers, no'n té cap, si llevau es fumar. Fumador sí que hu és, i de aquells que fumaríen ses claus de sant Pere, si tornaven tabac, entenguem-mos, tabac ros; perquè fumar de s'altre troba que és fer massa llait. Si qualque vegada en fuma, és que's seu nebot, per fer-li sa boca dolça, n'hi regala qualque *pastilla*.

Si entres, lector, a dins ca-seua, veurás una caseta petita, baixa de paladar, amb so trespol empedregat i que, per sa cara que presenta, diu ben clar que no hi han espenyades gaire greneres; ses parets están totes bofegades i plenes d'humitat. A's mig de la casa hi ha un arc, i una capelleta partdamunt, amb una figura de la Puríssima, que ses aranyes se cuiden de encortinar-la! A man-dreta hi veurás una cambra que té una cortina per porta i a dins aquesta cambra En Pelut e-hi té es seu jas, que tu, lector, no pots veure, perquè te supòs persona remirada i anyívola de sa brutor. Una dotzena de cadires d'amel-ler, cordades amb cordes de paumes, i una taula, tot de lo mes veí, son ets únics mobles de dins la casa.

Si de s'aigo-vés de davant passes an es de darrera; te toparás amb una arada, atracada a sa paret, veurás unes guarnicions penjades a una estaca, i a un racó un parel de senaies, una aixada i un cávec. A dins aquest aigo-vés e-hi té es portal sa cuina, que és un auberjó de quinze pams en quadro, amb ses parets totes fumades. A s'enfront e-hi ha una xemeneia amb dues pedres que serveixen de fogons; a ma-esquerra de sa xemeneia hi ha un rebostet, que En Pelut e-hi tanca ses coses de menjar; i a man-dreta un llum de petroli, penjat a un clau, que amb sa seua fumassa pinta un moro a sa paret. Enrevolta sa cuina una represa, que altre temps va servir per posar-hi ses olles i es plats; pero avui dia, lo mateix que's rentador, no fa cap servei.

A dins aquest auberjó En Pelut e-hi está com un peix a dins s'aigo, és es punt de la casa que li agrada més, i si allà dins no hi rep ses visites, és perquè no hi ha negú que gos fer-n'hi cap per por d'aplegar qualque esplet de tits.

Es vespres, quant arriba de fora-vila, tot d'una ja se cola allà dins; comensa

foc amb uns quants encenais. I quant, a forsa de bufar amb una trompa de canya, el té encès, e-hi posa una greixonera d'aquelles que soien si les toquen; li mostra es satri de s'oli, e-hi taia una ceba i un parel d'ais; i quant es sofrit es cuit, e-hi posa sal i aigo, i, tot d'una que bull, es fideus, i ja té s'aguiat fet.

Quant la cosa está a punt, posa sa greixonera damunt una tauleta, d'uns dos pams i mig de altaria, du es pa i es platet de ses figues-seques, acosta a sa taula un tibulet i sa gerra, que la sol tenir sempre en-terra, i llavò l'home s'asseu en taula.

Encara sa greixonera bull i amb una cuera de pi ja li dona cassa. D'entant en-tant se pega amb sa mà una fregada an es morros, alsa sa gerra i beu uns quants glops d'aigo. A dins un sant-i-amèn té sa greixonera buida, menja llavò un grapat de figues-seques, encén una pipada, i, com l'ha fumada, per no cremar oli, se'n va a dormir.

En Pelut no és tot-sol que viu dins aquella casa; e-hi viu també un cavallet, que du pintada damunt s'avaricia de son amo.

Es un cavall negre, d'uns sct pams i mig d'altaria, lleig, corbo, coll d'ánnera, amb una cabeiera de poltro de guarda, llarga i mal arreglada; es pel, que creix dins un dit d'arna, es bort i reveixinat, i, encara que siga tan llarc com és, no basta per tapar-li ses costelles, que les hi poren contar de deu passes enfora; ets ossos des molucs li han foradada sa pell, ses cames de davant, plenes de vellanes, li fan cercol; i, per que cap des set pecats mortals e-hi falt, es genois estan *adoruats* amb dues roses vermeies. Aquest pobre animal, que no s'alegra ja de ses esquelles, está sempre trist, uis clucs i cap baix.

Per que una cosa diga amb s'altra, es carretó, que serveix de creu an es pobre cavall, faria un mal-paper an es costat des que duen es peix: és un carretó aldá da tot, amb barrerons, despuiat, sensa *ule* ni estores; ses rodes están tan des-sustades, que, encara que siga en s'ivern, *sonen*; es brassos, que amb ses caigudes des cavall se son romputs varies vegades, están embenats; sa cadira, que consisteix amb una post de figuera, penjada amb quatre cordes a ses baranes, té per coixí un sac ple de paia. I, per més matedura d'es pobre cavall, aquest carretó es feixuc i massa gros per ell.

¿I de ses guarnicions què en direm? Son aquelles que he dit que té penjades a una estaca a sa casa de darrera. Per si no t'has fet càrrec de lo que son elles, te diré que no tenen cap corretja sana; per això cada instant se'n romp qualcuna i en Pelut, que per aquestes compostures no necessita selleter, les compòn amb bossins de corda. Així és que ja pugen més ses cordes que ses corretges: sa collera está tota esbutzada i es selletó té's bastet romput.

Això és sa colcadura d'En Pelut i vos assegure que dins aqueix carretó no hi fa l'home cap mal paper, perquè si un representa sa miseria, s'altre és una estampa de sa pobresa.

Si vas, lector, a pessetjar per fora-vila i te topes amb so carretó d'En Pelut, no t'engues por que t'azuf ni't pec cap costerada ni que es cavall fassa mai cap marrada de por que tenga! Te porás retirar amb tot es teu espai, perquè de por no'n té ni des garrot, i en quant a fer via, hi ha estona ferm que ha perdudes ses pretensions de fer-ne; per això se'n va sempre pas de bou pas de bou; i, si no arribam avui, ja arribarem demà.

En Pelut, com has vist, lector, té un nebot que el sab dur ferm i que, si el dimoni no hi bufa, ha d'esser es seu hereu, perquè és s'únic parent que té. Per fer content es blonco, sempre li parla d'estoviar i li demana conseis, i amb això el me té tot baves.

Per allò de que no s'apleguen fins

que s'assemblen. En Pelut, que veu en so nebot un digne successor seu, l'ha fet s'home de confiansa, li ha donat es maneig de ses terres, i per una petita soldada, que li passa, creient que fa un gran mul, el té de cap a cap d'any fent feina, com un esclau, dins lo seu.

Es nebot, que la sab llarga ferm, no li demana res mai de sa soldada; sino que—just aquelles dones que s'home no les dona doblers a bastament p'es llait de la casa,—fa lluna, i d'això no se'n fa consciencia, per allò de que tot lo des blonco ha d'esser seu. Amb aquest procediment té un viver amb so blonco, i aquest beneit, que no se va casar per no haver de mantenir sa dona, menten ara sensa temer-se'n, homo, dona i infants o siga sa familia des nebot.

I lo més gustós del cas és, que es blonco está tot content des nebot per sa feina que fa, i de sa seua dona perquè cada vegada que pasta, li fa una coca; no sab que fer-se per ells, així és que cada vegada que un al-lotet des nebot li du sa coca sempre té's desprendiment de donar-li... comendacions per sa mare.

D'aquesta manera passaven es dies: es blonco tot content perquè se creia que damunt es nebot e-hi evansava moltet i es nebot tot gojós, perquè amb sos seus enginyes se feia roba darrera es blonco.

Però com no hi ha alegría que dur, un dia que En Pelut se retirava de fora-vila, li pegà un flato a un costat, que no'l deixava alenar i li feia cantar la rana. Aquesta vegada sí que hauria volgut poder donar ales an es cavall per arribar més prest a ca-seua; pero no li va bastar es desig per fer més via, perquè s'animalet, com no tenia forses, encara que li espolsassen sa murta, no va mudar de pas, per allò de que sensa foc no bulli una olla.

Així com Deu va voler, va arribar a ca-seua, i passant molta de pena, va davallar des carretó, desenganxà es cavall, el passà a sa païssa, i llavò se'n va a jeure.

Es nebot, que cada dia, en retirar-se de fora-vila, feia una passada per ca's blonco, per arretglar-li es cavall, quant va entrar dins la casa, va sentir es blonco que feia uns gemecs es més llastimosos, se'n entra tot depressa dins sa cambra, i el me troba ajegut amb sa cara tan tramudada, que pareixia que havia de passar.

—Blonco, va dir es nebot ¿que no estau bo? ¿Voleu que vaja a cercar es metge?

—No, diu es blonco, ja me passarà, si Deu ho vol. Per ara me pareix que no estam an es cas de fer aquest gast de metge i potecari.

—¿Voleu que vos fassa un poc de aigo amb sucre? diu es nebot, i tal vegada vos compondreu!

—Fe'n, diu es blonco, després d'haver-hi pensat un poc. Tan farem es testament amb dos doblers més com amb dos doblers manco. En tot cas ses perdues no serán massa grosses.

Es nebot se'n va a fer foc per fer-li s'aigo amb sucre; i, mentres arreglava la cosa, va notar que no sentia es gemecs des blonco; i, per veure si era que li hagués es passat es flato, entra dins sa cambra, i ¿que me'n direu? Ell el me troba mort!

Tot d'una va córrer a cercar s'Estremunió, per sa creencia errada que hi ha entre certa gent de que les poren fer càrrec si no acudeixen a l'esglesia, i de passada se va aturar a ca-seua, per dir a sa dona lo que feia al cas i per que depressa anàs a ca's blonco a arreglar la casa.

Lo endemà se va fer s'enterro, que va ésser sensa llàgrimes i des mes baixets, perquè deia es nebot que, si hagués gastat amb un bon enterro, ets ossos des blonco haurien fet sentiment.

Encara es mort era calent, com solen dir, i es nebot ja cercava es serró.

Tot d'una que el va haver trobat, comensa a contar doblers i més doblers fins a quinze milia lliures.

Quant va veure que no n'hi havia pus, va fer una bona mala cara, i li escapà aquesta:

—¡Que n'ha tenguts de pocs!

I ara tots es qui s'assemblen gens an En Pelut, ¡que s'hi mirin dins aqueix mirai! i que prenguen llum de Na Pintora.

LAU PEL D'OR.

Mitja nit

El relotge della vida
ara toca mitja nit;
per uns el dia comensa,
per altres és a la fi.

Jo vaig nàixer l'hora baixa;
per dins arenals camín;
la nit és fosca i feresta,
cap estel hi veig lluir,

No sé quina hora és que passa;
sols sé que el vent és homit.
i sent de la mar les ones
que volen arribá a mí.

¡Senyor! mostra-me l'estrella
de l'esperansa un sol pic,
si no tenc de veure l'auba
i he de morí a mitja nit!

PERE D'A. PERVA.

Adorant

Quant no't veig, la fosca'm cega;
quant te veig, la llum me roda;
sent la vida qui m'abrassa,
sent la mort qui'm desconorta.

Quant te veig, mes flors reviuén;
quant no't veig, mos goigs se moren;
l'esperansa'm vest de festa,
la tristesa'l cor m'endola.

Quant no't veig, mon cor s'afona;
i, quant te veig, mon cor volta;
si no't tenc, lo mon me falta;
i si't tenc, lo mon me sobra.

JERONI ROSSELL.

Secció local

An el Rt. P. Robert Redal, bon amic nostre, l'han fet Predicador de S. M. lo Sr. Rei N'Anfós XIII. Trobam que s'ho tenia ben guanyat, i li enviam sa nostra enhorabona ben coral.

Aquest Rt. P. Redal dona unes grans plannissades an es socialistes a's diveures a vespre an es sermons que predica, fent veure lo que és es socialisme, un sistema d'embutis, uns filacs per cassar beneits, tants com en corren per damunt la terra desgraciadament.

A's dia de la Mare de Deu, dimegres, passà d'aqueix mon a l'altre D. Antoni Ferrer. Era d'edat avensadíssima. Que el Bon Jssús haja acullida a la Santa Gloria la seua animaeta. Enviam a la seua familia es nostro condol més coral. Al cel lo vegem. Amén.

Aqueix dies ha bufat tort ferm i sa terra s'és assecada una cosa d'horror. Deu mos do paciencia i no més! Ets amel'lons cauen tira tira. Si Deu no hi alsa la má, e-hi ha que esperar poques mel'les i poc de tots els altres fruits, si prest no fa una saó ben acorada.

Altres vegades hem cridada s'atenció sobre sa conveniencia grossa de fer penitencia de bon de veres, per veure si desagraviaríem sa Justícia de Deu; pero pareix que la gent no va de res.

¡Que Deu s'apiat de noltros i de Mallorca! Amén.

Es nostro bon amic Mn. Juan Aguiló aqueix dies ha rebada una carta molt expressiva del Rt. P. Fita, de la Companyia de Jesús, President de la Real Academi, de l'Historia, demanant-li claricies sobre ses ruines i rellíquies de sa basilica cristiana que Mn. Aguiló ha trobada a Se'n Paretó, que és una cosa notableíssima.